

HOE KIES IK DE JACHTHOND DIE HET BESTE BIJ MIJ PAST? (2)

DE VERSCHILLENDE soorten

FOTO ISTOCKFOTO

Het kan je als jager behoorlijk bezig houden: je wilt een jachthond aanschaffen, maar welke hond moet het worden? Vaak baseren mensen hun keuze op een ras dat ze kennen ('Wij hadden vroeger thuis altijd Duitse draadharen'), of vallen in eerste instantie vooral op het uiterlijk ('Ik wil een gele labrador'). Een jachthond is minstens 12 jaar jouw kameraad. Kies je de hond die bij je jacht en bij jou past, dan kies je goed. Maar hoe doe je dat? Een reeks van twee artikelen helpt je bij het maken van de juiste keuze.

TEKST JUDITH HABETS

Kies je de hond die bij je jacht en bij jou past, dan kies je goed. Maar hoe maak je de juiste keuze? Het eerste deel uit deze artikelenreeks heeft je op weg geholpen bij het zetten van de eerste stap: wel of geen eigen hond? Je hebt de vragen uit het vorige artikel eerlijk beantwoord en je bent eruit: er komt een hond. Misschien heb je ook al een voorkeur voor een bepaald ras. Maar wat zijn de verschillen tussen de soorten honden en hoe komen die tot uiting in het werk dat ze moeten doen? Dit deel vertelt je daar meer over.

ERFELIJKE AANLEG

De aanleg voor de jacht is het allerbelangrijkste aspect waar je op moet letten bij de aanschaf van een jachthond, zegt Jan Peter Spierenburg, commissaris jachthonden in de

provincie Utrecht. 'Let echt op de afstamming van de ouderdieren. De bloedlijnen van jouw hond zeggen veel over zijn kwaliteiten. Ik zie op onze trainingen nog steeds honden waar onvoldoende jachtaanleg in zit. Dat maakt het gebruik in de praktijk een stuk lastiger.'

JACHTVORM

Elke jachtvorm stelt eigen eisen aan de mentale en fysieke aanleg van de hond. In de genen van jachthonden zit al een aanleg voor een bepaalde jachtvorm opgesloten. Jachthonden zijn daarom onderverdeeld in een aantal verschillende soorten. In dit artikel geven we globaal weer waar de verschillende soorten voor gebruikt worden, gebaseerd op de praktijk. We noemen bij elke soort de in ons land meest geziene rassen in het veld. De karakteristieke eigenschappen van de rassen zelf komen niet uitputtend aan bod, maar jagers die op zoek zijn naar een geschikte hond krijgen wel een indruk in welke richting ze het moeten zoeken.

Alleskunnners: staande honden

Staan honden zijn niet voor niets veel gebruikte jachthonden in de Nederlandse jachtpraktijk: zij zijn breed inzetbaar. Ze werken voor en na het schot, zoeken het wild op, apporteren (ziek) geschoten wild en kunnen ook opgeleid worden om een zweetspoor uit te werken. Er zit van oorsprong een natuurlijke rem op deze honden: als ze (veer)wild in de neus krijgen 'bevrozen' ze en zetten ze het wild vast, waarna de jager dichterbij kan komen om te schieten. Er zijn veel verschillende rassen binnen de Europese (of Continentale) staande jachthondengroep. 'Je hebt een brede keuze', beaamt Spierenburg. 'Er zijn Duitse staande honden in kort-, draad- en langharige variant. Bijvoorbeeld de weimaraner, de heidewachtel, de griffon korthals, de grote Münsterlander en, uit ons land, de Drentse patrijshond. Er zijn ook staande honden uit Oost-Europa zoals de vizsla, de Slowaakse staande hond en de cesky fousèk (ook wel de 'zachttere' versie van de Duitse draadhaar genoemd). En je hebt de Franse staande honden, de epagneuls, die veel worden gebruikt voor veldwerkwedstrijden.'

Staan honden danken hun populariteit aan hun brede inzetbaarheid

GEDULD

De keuze wordt dan bepaald door je jachtmogelijkheden, de grootte van de hond, de vacht en de tijd die je hebt. Om met dat laatste te beginnen: staande honden kosten flink wat energie om op te voeren. Ze hebben tenslotte

FOTO ROBERT-JAN ASSELBERGS

meerdere kwaliteiten en daardoor meerdere interesses. 'Staan honden zijn pas na twee of drie jaar volwassen. Tot die tijd heb je te maken met een onstuimige hond die je veel moet bezighouden en waar je vooral rust in moet brengen', licht Spierenburg toe. 'Voor deze honden geldt: ze zijn erg actief en vooral altijd alert. Het kan gebeuren dat je dit soort honden uitstuurt om te apporteren, maar als ze onderweg een luchtje tegenkomen willen ze daar ook achteraan.'

Als eigenaar moet je over een belangrijke karaktereigenschap beschikken: geduld. 'Kies je voor een staande hond, dan moet je het zelf ook leuk vinden om na te denken. Bijvoorbeeld hoe je de driften aanvliegt, rekening houdend met de windrichting', zegt Spierenburg. 'Je kunt van deze energieke honden niet verwachten dat ze een uur lang stil en rustig op post blijven zitten. Daarvoor zijn ze te snel afgeleid. Ze hebben wel heel veel uithoudingsvermogen, dus een hele dag hazenjacht is geen probleem.'

VACHT

Je kunt bij de staande honden kiezen uit verschillende soorten beharing. Binnen sommige rassen zijn er variëteiten, zoals een kortharige en een langharige weimaraner, en de Duitse korthaar, langhaar of draadhaar. Houd daarbij rekening met de jachtvorm die je het vaakst beoefent. Veel (niet alle!) kortharige honden kunnen minder goed tegen kou en gaan minder makkelijk stekelige dekking in. De prikkels van bramenstruiken die bij een lang- of draadhaar in de vacht blijven hangen, prikken bij een korthaar meteen in zijn lijf. De vacht zelf zegt niets over het karakter en de eigenschappen van de hond, dat hangt van het ras af. 'Kies je voor een heidewachtel, dan kies je voor een hond met een sterke wil, een Duitse staande langhaar is minder koppig. De vachtkeuze is belangrijk als je zware dekking hebt in het veld, of veel waterwerk. Wil je meer weten over de verschillende karakters bij staande honden, raadpleeg dan de sites van de rasverenigingen.

FOTO MICHAEL MIGOS

De keuze voor een jachthond wordt mede bepaald door zijn vacht. Heb je veel zware dekking in je veld of veel waterwerk, dan is een langhaar of draadhaar een goede optie

FOTO ROBERT-JAN ASSELBERGS

Apporteren doen spaniels graag, al kunnen de grotere wildsoorten vanwege de rankere bouw van de spaniel een probleem vormen

Apporteurs: retrievers

Bij de apporterende jachthonden, de retrievers, zit wachten in de genen: rust op post, dus. Vaak hebben ze een dikke ondervacht. Spierenburg: 'De labrador komt oorspronkelijk uit Canada waar ze in het ijskoude water de netten van de vissers binnenhaalden. Daarnaast zaten ze urenlang in de kou op post te wachten totdat er een eend werd geschoten. Ze hebben dus een dikke vacht. Tegenwoordig zie je veel field trail labradors: een sneller, atletischer type labrador met een wat dunnere vacht. Die hebben het sneller koud als ze in de winter op post zitten.'

KLEUR EN KARAKTER

Je kunt bij dit type jachthond kiezen uit onder andere de golden, flatcoated, labrador of curly-coated retriever. Vaak kiezen mensen op kleur en karakter. Een golden retriever oogt

bijvoorbeeld rustiger dan sommige labradors, maar heeft een zware vacht. 'Dat betekent veel haar in huis', zegt Spierenburg. Een goede fokker is bij retrievers heel belangrijk. Spierenburg: 'Let vooral op eigenschappen als rust op post en het werk na het schot. Dat is het belangrijkste, de rest is een kwestie van smaak. Kijk vooral ook goed naar hoe soepel de honden bewegen. Ik zie een trend richting kleuren bij retrievers: dat was donkerbruin en is nu red fox. Ik zie persoonlijk liever dat fokkers zich baseren op eigenschappen en bouw in plaats van kleur. En voor alle honden geldt: neem voldoende tijd om je hond goed op te voeden. Dat is een must, ook bij retrievers. Een hond nemen met een kampioens-afstamming en dan denken dat je er al bent is een misvatting, dat leidt zeker tot teleurstelling.'

FOTO ERIK DE JONGE

Apporteurs bij uitstek: de labrador retriever. Van belang bij retrievers is dat ze uit goede jachtlijnen komen

De aanleg voor de jacht is het allerbelangrijkste aspect waar je op moet letten

Drijvers: spaniëls

Spaniëls zijn de op- en uitdrijvende honden. Zij stöberen door lage, dichte dekking zodat het wild uitgestoten wordt. In Engeland is dit hun enige taak, in Europa mogen ze ook apporteren. Meest gezien in het veld zijn de cocker spaniël en de Engelse springer spaniël, en soms ook wel de Welsh springer spaniël. Zij zijn extreem geschikt om in zware dekking te jagen. De meeste staande honden verifiëren onder de ruigte of ze iets ruiken, maar zullen er niet snel ingaan. Goed opvoeden is bij spaniëls extra belangrijk, zegt Spierenburg. 'Het is een randvoorwaarde dat hij onder het geweer jaagt, dus niet meer dan 30 meter van je af. Als de hond dan iets opstoot, is het nog binnen schot. Apporteren doen ze graag, al kunnen de grotere wildsoorten vanwege hun kleinere bouw een probleem zijn. Pas wel op voor lichamelijke klachten bij de hond. Als je alleen maar ganzen in je jachtveld hebt, overweeg

dan om een andere hond te nemen. En heb je een polderjacht en wil je graag een spaniël, omdat je het zo'n leuke hond vindt? Dat kan wel, maar is niet de meest logische keus.'

Spaniëls zijn extreem geschikt om in zware dekking te jagen

Specialisten: zweethonden en aardhonden

Tot slot nog de jachthonden voor twee specialistische jachtvormen: de grofwildjacht en de bouwjacht. Een Beierse zweet hond of Hannoveraanse zweet hond is puur gefokt voor zweetwerk, de nazoek op gewond grofwild.

Teckels zijn niet alleen uitermate geschikt voor de bouwjacht op de vos, maar zijn ook spoorvast tijdens de nazoek

FOTO WERNER NAGEL

‘Heb je geen grofwildjacht begin dan niet aan deze rassen. Je kunt de hond echt niet bieden wat hij nodig heeft’, zegt Spierenburg stellig. De teckel kan voor beide jachtvormen gebruikt worden. Dat geldt ook voor de Duitse jachtterriër en de Parson Jack Russell terriër. Vooral teckels zijn erg spoorvast. Net als de bovengenoemde honden, hebben ze als bijkomend voordeel dat ze handzaam zijn en gemakkelijk mee te nemen op bijvoorbeeld de hoogzit. Teckels kunnen een vos goed aan, maar ze kunnen gewond grofwild bij een nazoek niet hetzen en vervolgens stellen, ofwel op de plaats houden. ‘Wil je dat wel, dan kun je de meeste staande honden ook heel goed opleiden tot zweethond’, aldus Spierenburg. ‘Zij hebben vaak de scherpte en het fysieke vermogen om bijvoorbeeld grofwild te stellen.’ Er zijn de laatste jaren veel opleidingen in het zweetwerk bij gekomen. Het kost wel tijd om staande honden te leren rustig een spoor uit te werken. ‘Deze honden hebben gewoon meerdere interesses, dat maakt het lastig,’ zegt Spierenburg. ‘Het is belangrijk dat hij voldoende is opgevoed en rust heeft geleerd. Voed een staande hond altijd eerst goed op en leer hem apporteren, begin pas met zweetwerk als de basis er goed in zit.’

RASVERENIGINGEN

Met welke typische eigenschappen van het ras krijg je te maken? Maak een bewuste keuze en verdiep je in een ras. Het beste doe je dat via de

rasverenigingen. Zij kunnen je ook meer vertellen over fokkers die met ouderdieren uit jachtlijnen werken. Alle rasverenigingen hebben standaarden opgesteld voor hun ras op het gebied van gezondheid en karakter. Het risico dat er iets mis is met een hond die je koopt via een bij de rasvereniging aangesloten fokker, is daarmee een stuk kleiner, volgens Spierenburg. ‘Je hebt fokkers en vermeerderders. Een broedfokker wil geld verdienen en is niet uit op het fokken van goede jachthonden. Let goed op als je op bezoek gaat bij een fokker om kennis te maken. Wonen de honden in de buurt van het gezin, hoe vaak wordt een teef gebruikt voor een nestje? Honden van een goede fokker hoeven zichzelf niet te verkopen, vaak is het nestje al weg voordat het geboren is. Als er geadverteerd wordt, is er meestal iets aan de hand.’

SLOT

Hopelijk heb je een goed beeld gekregen van de (on)mogelijkheden van de verschillende typen jachthonden. Neem contact op met de vereniging van het ras van jouw keuze, bezoek hun evenementen en vooral: praat met eigenaren! Zij kennen als geen ander de voor- en nadelen van een ras. •

JAN PETER SPIERENBURG

voert als zelfstandig ondernemer opdrachten uit bij provincies, gemeenten en bedrijven. Daarnaast is hij commissaris jachthonden bij gewest Utrecht. Hij geeft trainingen, organiseert proeven en is als keurmeester van jachthondenproeven actief.